

Előszó

Ósi vágya a Szentírással foglalkozó embernek, hogy felleljen minden olyan forrást és megszólaltasson minden olyan hangot, amely közelebb viszi őt a bibliai üzenet megértéséhez. Ez a vágy mozgatott, amikor teológiai tanulmányaim elején a Bibliát kiegészítő elsődleges irodalom felé fordultam. Egy alkalommal pusztán véletlen folytán nyílt ki kezembem a Septuaginta az addig számomra ismeretlen Salomon zoltárainak gyűjteményénél (továbbiakban SalZsolt), amelynek fordításába és tanulmányozásába a felfedezés örömeivel vettem bele magam.

A Kr. előtti első évszázad írásos hagyománya nem lehet érdektelen a keresztény ember számára sem. A tradicionális, sokszor (túl) apologetikus megközelítés ezeket a kánon kívül rekedt apokrif vagy pseudoepigráf írásokat mellőzi, de nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a hellenisztikus és a római kori zsidóság időszaka az Ószövetség és az Újszövetség határterülete.¹ Így az említett korszak irodalmának tanulmányozásával világosabb képet és fogalmat alkothatunk a születő kereszténység korát

¹ A korábbi szakirodalom az említett időszakra többnyire a születő kereszténység és a zsidóság kapcsolatából kiinduló intertestamentális („szövetségközi”), illetve a „késői zsidóság”, majd pedig a második világháborút követően a „korai zsidóság időszaka” kifejezést használta. Több kutató még ma is a semleges és nagy időszakot felölelő „második templom kora” megjelölést részesíti előnyben. Mindegyik kifejezés bizonyos szinten elégtelen, és néhol terhel is. Az elmúlt években Gabriele Boccaccini munkássága nyomán népszerűvé vált a „köztes zsidóság” megkülönböztetés is. A terminológia kérdésköréhez: Charlesworth 1990: 137-145; Maier 1990: 39; Boccaccini 1993: 27-48; Noffke 2004: 9-21; a különböző megjelölések kritikai összefoglalóját nyújtja magyar nyelven: Xeravits 2009b: 3-8.

megelőző évszázad zsidóságának sokféle szellemi, politikai és vallási irányzatáról.

A gyűjteményben, mely minden bizonnyal ennek a kor-nak az irodalmi terméke, nemcsak értékes antropológiai gondolatokra bukkanunk, hanem olyan eszmék is lecsapódnak, melyek alapvető fontosságúak az Újszövetséget olvasó és kutató ember számára. Ilyen elem például az Ószövetség világában és gondolkodásában élő szerző feltámadásba vetett hite, továbbá Isten igazságossága és könyörületessége, de a Messiás politikai szerepre szánt eszkatologikus, szabaddító alakja is.

A SalZsolt régóta magukra vonták a biblikus kutatók figyelmét, a költeményeket lefordították német, holland, spanyol, portugál, lengyel, angol, és francia nyelvre is.² Az itt közreadott kötet a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán 2005 májusában benyújtott szakdolgozatom publikálás céljából elkészített változata, melyben a költemények görög nyelvből való fordítását szeretném először teljes terjedelemben magyar nyelven közölni.³

Nélkülözhetetlen azonban a költemények repertoárjának feltárása is: az eredeti szöveg kérdésköre, a költemények vallási és történelmi háttere, élethelyzete, a szerző kiléte, annak a közösségnek az azonosítása, összetétele és „problémája”, amely számára a mű íródott, vagy amelynek szükségleteit szolgálni kívánta.

A görög szavak magyar átírásánál az ismeretterjesztő művekben használatos átírást követtem,⁴ a héber ábécé

² Trafton 1994: 3-7; Wright 2007: 209-211.

³ Korábban az angol fordítás alapján készült néhány zsoltárt felvonulató szemelvényes fordítás: Gáspár Csaba 1987: 497-504; illetve napvilágot látott egy népszerűsítő jellegű válogatás, szintén az angol fordítás alapján: Porter 2003: 106-111. A kiegészítést és átdolgozást a nemrégiben kiadott kritikai görög szöveg megjelenése is szükségessé tette (Wright 2007).

⁴ Györkösy – Kapitánffy – Tegyei 1993: 8-9.

betűit pedig a hangértéküknek leginkább megfelelő magyar betűkkel írtam át.⁵

Hálás köszönetemet fejezem ki egykori tanáromnak és mesteremnek, Szabó Máriának, aki biztatásával és segítségével mellettem állt, témavezetőmnek, Székely János atyának, Csillagnak, aki testvéri segítségnyújtással ajándékozott meg, mindazoknak, akik a kéziratot készséggel elolvasták, és akik a szakirodalom beszerzésében segítettek: Bagyinszki Ágoston, Daróczy Bánk, Orosz Lóránt és Whitehouse Domonkos ferences testvéreimnek, barátaimnak Harmai Gábornak, Horváth Endrének, Ruppert József piarista atyának és Xeravits Géának – nélküle még ma is asztalfiókban heverne ez a munka.

Jeruzsálem,
2009. június 13-án,
Páduai Szent Antal ünnepén

Szabó Xavér

⁵ Az önálló hangértékkel nem bíró mássalhangzókat nem jelöltem.